

Příloha 1. Střední škola, Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené, Praha 5, Výmolova 169

Střední škola, Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené, Praha 5, Výmolova 169

Základní škola Výmolova je škola pro žáky se sluchovým postižením, která je zřízena magistrátem hlavního města Prahy (školavýmolova, ©2016).

Historie školy sahá až k roku 1916, kdy byl zásluhou Zemského spolku pro péči o hluchoněmé založen První český ústav pro hluchoněmé v Praze sídlící v Kateřinské ulici 36 v prostorách, které propůjčila Česká zemská komise. Jednalo se o pronajaté prostory, v té době v Praze ani žádný ústav s vlastní budovou nebyl. V roce 1925 započala výstavba nového ústavu v Praze - Radlicích, a to po usilovném snažení Spolku pro hluchoněmé, kterému předsedal profesor MUDr. Karel Výmola. Ústav dostal jméno Výmolův ústav pro hluchoněmé děti a 16. října 1926 zde bylo zahájeno první vyučování (školavýmolova, ©2016).

V současnosti škola sídlí na Praze 5 v Radlicích. Součástí školy je i mateřská a střední škola. Docházka je zde desetiletá a to proto, že první třída je rozdělena do dvou let. Mottem školy je: „Pomozme tak, aby to dokázali sami.“ (školavýmolova, ©2016).

Mateřská škola aplikuje školní vzdělávací program „Hrajeme si se slonem“. V mateřské škole je jedna třída, která je rozdělena na dvě oddělení – logopedické a surdopedické. Kapacita třídy je deset dětí (školavýmolova, ©2016).

Základní škola své žáky vzdělává podle školního vzdělávacího programu „Vzhůru ke vzdělání“. Působí zde slyšící a neslyšící pedagogové. Pokud není druhý pedagog, je místo něho asistent. V jedné třídě působí dokonce dva pedagogové a jeden asistent. Momentálně má ZŠ Výmolova otevřeny dvě první třídy a to jednu surdopedickou a jednu pro děti s kombinovanými vadami (školavýmolova, ©2016).

Po základní škole mohou žáci pokračovat na střední školu, kde se studuje čtyřletý maturitní obor asistent zubního technika. Na střední škole působí tlumočníci českého znakového jazyka (školavýmolova, ©2016).

Součástí školy je internát, který má kapacitu dvaceti dětí. Internát je rozdělen na dvě části – jedna část pro žáky ze základní školy, druhá část pro žáky ze střední školy. Kapacita celé školy je 75 žáků z toho 30 jich připadá na střední školu. Další součástí je družina a speciálně pedagogické centrum, kde působí jeden psycholog, jeden sociální pracovník a dva speciální pedagogové. Pro děti je zde široká nabídka volnočasových aktivit – Věda nás baví, Koukej povídám, Sportík a Keramika (školavýmolova, ©2016).

Škola má dvě logopedky. Jedna působí v mateřské škole a druhá na základní škole.

Všichni pedagogové na škole ovládají český znakový jazyk. V družině jsou i neslyšící vychovatelé (školavýmolova, ©2016).

Základní škola zajišťuje komplexní péči v oblasti vzdělávání a výchovy žákům s různou mírou poškozeného sluchu a žákům s narušenou komunikační schopností, přičemž u každé z těchto skupin je na základě zásady individuálního přístupu zvolena jiná metoda komunikace (školavýmolova, ©2016).

Ve třídách pro žáky se sluchovým postižením se aplikuje bilingvální způsob komunikace, jehož podstatou je současné působení slyšícího a neslyšícího pedagoga. Ve třídách pro žáky s narušenou komunikační schopností je užívána totální komunikace (školavýmolova, ©2016).

Příloha 2. Střední škola, základní škola a mateřská škola pro sluchově postižené Holečkova

Střední škola, základní škola a mateřská škola pro sluchově postižené Holečkova

Základní škola Holečkova je škola pro žáky se sluchovým postižením, která je zřízena Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Od roku 1992 je fakultní školou Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. Tato škola byla provozována jako první svého druhu v Čechách, ve svých začátcích využívala několik pronajatých místností domu č. 671 ve druhém patře naproti Novoměstské radnici, poté s rozšiřující kapacitou se přesunula na roh Karlova náměstí a Žitné ulice, později do Faustova domu. Škola se i nadále rozrůstala, až došlo k poslednímu stěhování do nově postavené budovy na Smíchově a k slavnostnímu otevření dne 28. 2. 1902 (školaholečkova, ©2017–2018).

Nesmíme opomenout, že na škole působilo několik významných pedagogů např. Karel Berger nebo Václav Frost, který přišel s metodou výuky kombinující znakový jazyk a mluvenou řeč, která dostala název „Frostova kombinovaná metoda“ a jednalo se o předchůdce dnešního bilingválního přístupu (školaholečkova, ©2017 – 2018).

V současnosti škola sídlí v klidném prostředí pražského Smíchova na Praze 5.

Základní škola se skládá ze dvou částí – základní školy pro žáky se sluchovým postižením a základní školy pro žáky s vadami řeči. Dnešní metodika vzdělávání je postavena tak, aby se absolventi byli schopni v co nejvyšší možné míře začlenit do slyšící společnosti (školaholečkova, ©2017–2018).

Součástí školy je také mateřská škola, která se aktuálně dělí na 2 třídy surdopedické a na jednu třídu logopedickou (školaholečkova, ©2017–2018).

Po absolvování desetileté školní docházky mohou žáci pokračovat ve studiu na střední škole, která poskytuje tři typy vzdělávání: vzdělávání žáků na Střední odborné škole (v současné době 6 tříd), vzdělávání žáků na Středním odborném učilišti (v současné době 11 tříd), vzdělávání žáků na Odborném učilišti (v současné době 15 tříd) (školaholečkova, ©2017–2018).

Na SOŠ mohou žáci studovat čtyřletý obor Hotelnictví a pro žáky, kteří úspěšně absolvovali některý z oborů na SOU, je zde možnost pokračovat na dvouletém nástavbovém studiu Podnikání nebo Gastronomie (školaholečkova, ©2017–2018).

Na SOU je nabídka tříletých učebních oborů a to konkrétně: cukrář, kuchař – číšník, pekař, čalouník, malíř a lakýrník a strojní mechanik (školaholečkova, ©2017–2018).

OU nabízí rovněž tříleté učební obory a to: cukrářské práce, kuchařské práce, čalounické práce, malířské a natěračské práce a šití oděvů (školaholečkova, ©2017–2018).

Pro mimopražské žáky školy je možnost ubytování na internátu a škola rovněž poskytuje svým žákům celodenní stravování ve školní jídelně. Internát pro mateřskou školu se nachází v 1.patře budovy školy v prostorách MŠ. Internáty pro ZŠ a SŠ s kapacitou 99 míst jsou vybudovány v podkroví školy (školaholečkova, ©2017–2018).

Mimo jiné škola nabízí široký výběr mimoškolních kroužků – výtvarný, sportovní, přírodovědný, taneční, poznávací, keramický, pantomima (školaholečkova, ©2017–2018).

Pro potřeby naší práce se budeme dále zabývat Základní školou pro sluchově postižené. Povinná školní docházka na ZŠ trvá deset let, protože první rok je rozložený do dvou let. Základní školu navštěvují žáci nejen se sluchovou vadou, ale i žáci s kombinovanými vadami. Maximální počet žáků na jednu třídu je 6. Výuka probíhá v českém mluveném jazyce nebo v českém znakovém jazyce, záleží na individuálních potřebách jedince. Ve třídách učí speciální pedagogové a asistenti se sluchovým postižením, téměř všichni ovládají český znakový jazyk, ostatní se ho učí (školaholečkova, ©2017–2018).

Škola poskytuje kurzy znakového jazyka pro rodiče a přátelé osob se sluchovým postižením. Pro děti se každý rok organizuje škola v přírodě na Šumavě a ozdravný pobyt u moře (školaholečkova, ©2017–2018).

Škola sídlí v třípodlažní budově. V prvních dvou patrech se nachází internát. Celodenní stravování je dětem poskytnuto ve školní jídelně, která je rovněž součástí školního komplexu (školaholečkova, ©2017–2018).

Po škole je pro žáky připraven široký výběr volnočasových aktivit. Mimo to mají k dispozici posilovnu, tělocvičnu, venkovní hřiště, knihovnu, keramickou dílnu a počítačovou místnost (školaholečkova, ©2017–2018).

Příloha 3. Vyšší odborná škola, Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Hradec Králové, Štefánikova 549

Vyšší odborná škola, Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Hradec Králové, Štefánikova 549

Základní škola v Hradci Králové je další škola, kde se můžeme s aplikací bilingválního přístupu setkat. Na základní škole jsou vzděláváni žáci neslyšící, nedoslýchaví a také žáci s kochleárním implantátem (neslhk, ©)

Ke slavnostnímu otevření školy došlo v roce 1991 a při budově školy bylo zřízeno poradenské centrum pro děti předškolního věku (Hrubý, 1998).

Všichni žáci na škole se aktivně učí český znakový jazyk. Žáci s těžkým sluchovým postižením se učí psanou podobu češtiny, žáci s lehkým až středně těžkým sluchovým postižením a žáci s kochleárním implantátem inklinují k rozvoji mluveného jazyka. Český jazyk a český znakový jazyk jsou rovnocenné komunikační prostředky (neslhk, ©)

Ve škole působí slyšící a neslyšící pedagogové. Děti zde tím pádem mají přirozený jazykový vzor a je podporován přirozený bilingvismus. Cílem vzdělávání je výchova sebevědomého samostatného jedince a jeho maximální možné zapojení do většinové společnosti (neslhk, ©)

Výuka českého znakového jazyka je součástí kurikula a dětem je poskytována individuální logopedická péče (neslhk, ©)

Po absolvování základní školy mohou žáci pokračovat na střední školu, kde je možné studovat obory předškolní a mimoškolní pedagogika nebo reprodukční grafik pro média. Je zde i možnost pokračovat na nástavbových oborech: podnikání a dřevařská a nábytkářská výroba a oborech zakončených závěrečnou zkouškou: cukrář, kuchař, kuchařské a cukrářské práce, truhlář, umělecký truhlář, řezbář, truhlářské práce. Na vyšší odborné škole je otevřen obor tlumočnictví českého znakového jazyka (neslhk, ©)

Škola sídlí v třípodlažní budově. V prvních dvou patrech se nachází internát. Celodenní stravování je dětem poskytnuto ve školní jídelně, která je rovněž součástí školního komplexu (neslhk, ©)

Po škole je pro žáky připraven široký výběr volnočasových aktivit. Mimo to mají k dispozici posilovnu, tělocvičnu, venkovní hřiště, knihovnu, keramickou dílnu a počítačovou místnost (neslhk, ©)

**Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,
odbor speciálního vzdělávání a institucionální výchovy**

**Vzdělávání neslyšících v Dánsku
seminář s lektory z Dánska**

Termín: ve dnech 25.5.- 26.5.2000
Místo konání:
Speciální školy pro sluchově postižené
Holečkova 4
Praha 5

Britta Hansen, ředitelka Centra pro výzkum znakového jazyka, založeného v roce 1973

Trendy v pokroku v bilingválním vzdělávání neslyšících dětí v Dánsku

Anotace:

Lingvistická situace v komunitě neslyšících je velmi složitá. Ačkoli si neslyšící v nedávných letech sami zvolili Dánský znakový jazyk (DZJ) jako svůj hlavní jazyk a dánštinu jako jazyk druhý, žádný ze sluchově postižených v současné době nevládne plynule oběma jazyky. Bilingvismus, se kterým se můžeme setkat mezi neslyšícími, bude vždy odlišný od bilingvismu, se kterým se lze setkat mezi slyšícími, protože neslyšící jsou vždy handicapováni tím, že neslyší mluvené slovo.

Po 100 letech převažujících orálních metod výuky se koncem šedesátých let v Dánsku začaly objevovat změny ve výuce neslyšících. Myšlenka Totální komunikace se prosadila do škol a brzy se stala hlavní metodou. Díky výsledkům ve výzkumu znakového jazyka a silné podpoře od Národní asociace neslyšících Dánska, stejně tak jako díky podpoře Asociace rodičů, byla první experimentální bilingvální třída otevřena v roce 1982. V přednášce bude tento vývoj popsán a diskutován budou i jeho důsledky pro brzké rozpoznání, výchovu rodičů, učitelů i požadavky na profesionální tlumočníky během výuky dospělých a při volbě zaměstnání.

Wendy Lewis:

Bilingvální výuka v Dánsku

Anotace:

V Dánsku chápeme bilingvální vzdělávání neslyšících žáků jako vzdělávání probíhající ve znakovém jazyce, nebo alespoň v takovém znakovém jazyce, který se co možná nejvíce blíží znakovému jazyku neslyšících. Cílem této výchovy je jak výuka dánštiny,

tak výuka znakového jazyka, tak aby žáci mohli žít v Dánské společnosti a používat dánštinu v psaném styku, ale současně mohli používat znakový jazyk v rámci komunity neslyšících lidí. Všechny předměty jsou vyučovány ve znakovém jazyku, ale s postupující gramotností mohou žáci sami rozšiřovat své znalosti prostřednictvím tištěných materiálů v dánštině. Mluvená řeč je součástí kurikula a žáci jsou vychováváni k tomu, aby artikulovali a odezírali v dánštině. Avšak důraz na to není kladen, a také čas který je tomu věnován není převažující. Pro všechny absolventy škol (slyšící i neslyšící) v Dánsku máme centrální závěrečné zkoušky. Rodiče i učitelé na školách pro neslyšící mají zájem na tom, aby těmito zkouškami, které pořádá Ministerstvo školství vždy v květnu a červnu, prošlo co možná nejvíce slyšících i neslyšících žáků. V Dánsku učíme bilingválně od počátku osmdesátých let a bilingvální výchova je součástí naší národní politiky od roku 1990.

Příloha 6. Vzor pozorovacího archu

Pozorovací arch ZŠ
<u>náslechová hodina:</u>
1. Datum náslechu:
2. Vyučovací hodina a ročník:
3. Předmět výuky:
4. Počet žáků ve třídě:
5. Skladba třídy (věková; z hlediska sluchové vady):
6. Přítomnost dítěte s jinou než sluchovou vadou:
7. Pedagogické složení třídy:
8. Asistent užívá ve výuce český znakový jazyk:
9. Asistent užívá ve výuce orální komunikaci:
10. Pedagog užívá ve výuce český znakový jazyk:
11. Pedagog užívá ve výuce orální komunikaci:
12. Užití českého znakového jazyka a českého jazyka ve výuce neprobíhá simultánně:
13. Dochází k užívání znakové češtiny:
14. Dochází k užívání prstové abecedy:
15. Spolupráce pedagogů:
16. Děti při komunikaci upřednostňují český znakový jazyk:
17. Pokud dochází k příjmu informací v mluveném jazyce, mají děti problém pochopit, co se po nich chce?
18. Jak se děti během výuky chovají – k učiteli, k sobě navzájem, ve vztahu k probírané látce?

19. Pomůcky, které děti během výuky používají:

20. Je součástí hodiny nácvik odezírání?